Ч. 277. Четвер 12 (25) грудня 1902. Рік XII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львов в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(До ситуациї. — Ще про подорож ґр. Лямсдорфа. — Ґр. Більов про справу венецуельску.— Ціль подорожи цісаря Вільгельма до Риму).

Рускі посли до ради державної займали ся в послідних днях між иншими також справою цукровою. В тій справі звернули ся до них посли з польского Кола, щоби і Русини з своєї сторони вступили ся за галицкими продуцентами і зложили подібного рода заявлене, яке день перед тим зложило польске Коло. Рускі посли на те згодили ся і пп. Романчук та Яворский удали ся найперше до п. президента міністрів, а потім до п. міністра скарбу, та заявили обом, що рускі посли домагають ся значнійшого континґенту для Галичини і стоять взагалі що-до справи цукрової на подібнім становищи, як польске Коло, бо тут ходить о інтерес цілого краю, а именно також о руских робітників в фабриках цукру і руских хліборобів, продукуючих бураки. Оба міністри приймили сю заяву до відомости. Потім рускі посли повідомили предсідателя польского Кола п. Яворского про ту свою заяву.

В Опаві відбули ся в неділю збори шлезких Німців, на котрих раджено над справою ческо-німецкого порозуміня і обговорювано оба комунікати, які були виготовлені представителями обох тих народів. Опавский бурмістр охованьский поборював оба комунікати, доказуючи, що приняте предкладаних условий згоди вийшло би на шкоду німецкого народу в Шлезку. В такім дусї принято відповідну резолюцию. Вкінци рішено устроювати подібні збори в німецких громадах краю.

Про подорож російского міністра заграничних справ ґр. Лямсдорфа доносить з Петербурга Zeit, що один визначний російский дипльомат, котрий не похваляє політики ґрафа Лямсдорфа, а натомість прихиляє ся до остережень кн. Мещерского, мав заявити: Росия не бажає тепер нічого для себе, а стремить виключно до забезпеченя сьвітового мира і знищеня при помочи Австро-Угорщини німецких плянів на Всході, т. є. в Баґдазі. Дуже сумнівна річ, чи ґр. Лямсдорфови удасть ся здійснити сьмілі пляни, які собі начеркнув, радше можна гадати, що они станут жерелом нових заворушень на Балкані.

Один берлиньский дописуватель американьскої часописи Associated Press оголошує свою розмову з канцлером ґр. Більовом в справі венецуельскій. Ґр. Більов сказав, що претенсиї Німеччини взяли початок з насильств, яких допускала ся Венецуеля в часї своїх дальших воєн. Венецуеля відкинула полагоджене тих претенсий в дипльоматичній дорозі, внаслідок чого Німеччина буде змушена ужити остаточних средств. Спершу Німеччина вдоволила ся занятєм воєнних венецуельских кораблів, однако позаяк то не мало успіху, то Німеччина наміряє приступити до бомбардованя венецуельских портів. Мимо того всего нема наміру виповідати Венецуели війну. Канцлер заперечив, немов би Німеччина наміряла займити територию Венецуелї. Що-до тої справи німецке правительство вже перед кількома місяцями зложило рішучу заяву супротив Сполучених Держав.

Про подорож цісаря Вільгельма II. до Риму пише часопись Revue d' Orient, що має она на цїли, щоби від Папи одержати ще два кардинальскі капелюхи для німецких епископів. Здавало би ся, що то дуже невибагливе желанє; в дійстности розходить ся тут о дуже важне для Німеччини питанє, а именно о вибір папи. Система конкляви заведена доперва в 1378 р. З сеї пори тілько 9 папів було вибраних з не-Італіянців, а на конкляву не могли мати ніякого впливу голови католицких держав. Цїсар Вільгельм не будучи католиком, являє ся першим монархом, що намагає ся дипльоматичною дорогою вплинути на вибір папи збільшенєм числа кардиналів німецкої народности.

10)

МАРОККО.

V.

Марракеш, столиця держави і резиденция султана. — Людскі голови — знак султаньскої власти. — Части міста і султаньска палата. — Принятє у султана. — Великий везир Бен-Ахмед. — Кримінал в Марракешу. — Марокканьске весілє. — Рамадан в Марракешу. — Торговельне значінє міста.

(Дальше).

Впрочім можна про Меллая лиш то сказати, що він найгустійше заселений, що тут найтіснійші улиці, найбільше заулків і болота та що тут найнездоровійше, а то щось значить в Марракешу. Особливо по дощах, коли улиці виглядають ніби канали або якби які багнисті охаби, воздух повен такої справді чортячої вонї, що делікатний Европеєць вже від тої самої вонї може розхорувати ся. Всю нечистоту, весь кал викидають тут орієнтальним звичаєм на улицю, і з того роблять ся справедливі горби, почерез котрі їздці та ючні зьвірята лиш з великим трудом переходять, а верблюди з тяжким набором що хвиля заступають цілу вузку улицю, по котрій піхотинці, обхляпані болотом, лиш з трудом перескакують через калабані, потоки та паршиві пси. Серед тої безконечної глоти що хвиля зробить ся десь збіговиско, чути страшну сварку і крики а дуже часто не обійде ся і без бійки.

Трохи лїпші під сим взглядом сут відносини в просторійше забудованій Медіні, де длятого і воздух чистійший, хоч і тут треба иноді по коліна бродити в болоті або можна би таки човном плисти, як у Венеції, бо в Марракешу підчас дощів, хоч би й в найкрасшій стороні міста, робить ся страшенна розкаль. Ще найбільше чисті суть ті улиці, де мешкають маврийскі вельможі, але ті улиці виглядають пусті і одностайні, якби люди там вимерли, бо межи мурами не видко ніякого житя, ніякого руху. Найчистійше єсть султаньске місто, хоч і там не бракне иноді калюж та паршивих псів, хоч би й перед самою палатою султана. Тут суть помешканя множества урядників, без котрих можна би зовсім обійти ся, розлогі парки і городи а також великі касарні, а через то ціла ся часть тягне ся дуже далеко.

Само палатове місто тягне ся більше як півтретя кільометра далеко, а півтора кільометра широко, і лежить в полудново-всхідній сторонї міста. І ся часть міста єсть обведена високими мурами, котрі вже далеко лїпше удержані, як мури цілого міста, а їх зубчасті заборола суть украшені прекрасними арабесками. Лиш на брамах тут не видко майже ніяких архітектонічних окрас. Ціле се місто розділяють три величезні, припираючі до себе подвіря, через котрі можна переходити, на дві нерівні части. На сих подвірях єсть вічно великий рух. Тут стоять намети і буди; сюди переганяють великі стада кіз і рогатої худоби, що належать до султана; сюди переходять відділи босого войска та множество народу, а високі достойники в білих одежах їдуть верхом на жвавих конях почерез товпу, котра що хвиля уступаючись з дороги, розбігає ся на всї сторони. А коло великої входової брами грає султаньска банда що дня рано на европейских інструментах маврийскі мельодиї, і своєю музикою нагадує ті европейскі капелї, що грають по пиварнях і шинках.

При входї єсть головна варта, де завсігди повно султаньских вояків, в червоних кафтанах, і де стоїть завсігди мала армія післанців з осїдланими кіньми та мулами. Трохи дальше знаходять ся всїлякі бюра а відтак помешканя двірских урядників, вірників султана. По лївім боцї єсть відтак помешканє самого султана. Але не треба гадати, що то єсть один одинокий, величавий будинок, замкнений сам в собі; то єсть ціле місто павільонів, двірків, замків, городів і подвір, де нікому не вільно заходити.

Палати суть добре збудовані і покриті зеленими дахівками, але всї без вимки так низькі, що лиш денеде вистає понад мури якась позолочувана баня або блискучий півмісяць. Всї ті палати стоять серед вічно цвитучих і старанно удержаних городів, котрі в деяких порах року наповняють воздух бальзамічним запахом. На право від переходових

Новинки.

Львів дня 24 го грудня 1902.

— **Реформа поступованя судово-карного слідства.** Оногді зібрала ся у Відни анкета для наради в справі реформи нашого поступованя карного. В склад анкети входять прокуратори, судиї карні, лікарі судові і оборонції, а задачию анкети буде зібрати і достарчити всесторонних материялів до дальших праць над реформою нинїшної карної процедури. Ся процедура є досить поступова, а на свій час була навіть гордостию Австриї, та тепер вже в дечім перестаріла ся і мусить бути змінена в богатьох постановах.

— **Збори лікарів.** В суботу, 20-го грудня, відбули ся у Львові збори при участи около 60 практикуючих лікарів. Президент лїкарскої палати др. Фестенбурґ представив справу окремої каси хорих для лікарів. Проект такої каси, котра удїляла би своїм членам запомоги по 4—8 корон денно, після обчисленя міністерства вже уложений і внесений до затвердженя. Подібна каса хорих лікарів істнує вже в Празї і в мин. роцї видала своїм членам 14.000 корон запомоги. Наколи-б у Львові лиш 100 членів вписало ся до такої каси, то могла би розвивати ся. Проф. др. Кадий додав, що така каса може успівати, коли всї лікарі будуть обовязково до неї належати, хоч львівска каса має бути лиш добровільна. Другою точкою нарад було установлене тарифи за чинности лїкарскі. Гонорарі ті мали би установитись инакші за візити денні а нічні, для лікарів загальних а специялїстів, за пораду в домі лїкаря а в домі пацієнта і т. д. В тій цїли вибрано спеціяльну комісию, що має уложити таку тарифу і предложити еї найблизшим зборам, а в склад комісиї війшли: д-ри Фестенбург, Косьміньский, Маль Заваділь, Залевский, Маєр і Франковский. Вкінци після донесеня Med. Wochenschrift по Великодних сьвятах мають відбути ся збори лїкарів з цїлої Австриї.

— **Підвисшене оплати від пива** наступить правдоподібно до висоти 1 кор. 70 сот., бо тілько на таке підвисшене, а не на 2 корони згодило ся правительство що-до анальоґічного закона для Чехії.

— **Конституючі збори тов. св. Ольги** відбудуть ся дня 31 грудня 1902 (в середу) о год 11-ій перед полуднем в каплици митрополичої палати у Львові з таким порядком нарад: 1. отворене зборів, 2. вибір президиї зборів. 3. виясненє статуту, 4. вибір виділу, 5. внесеня членів. Перед зборами о годинї 7½ рано того дня буде проповідь Іх Високопреосвященьства для прибувших пань в тій самій каплици, о 8-ій годинї сповідь жадаючих тої-ж в церкві св. Юра, а о 9-ій год служба Божа для них. Упрашає ся о скоре зголошуваня в члени під адресою: Провізоричний виділ товариства св. Ольги, Львів, Ринок ч. 10.— Від провізоричного виділу товариства св. Ольги. О. *Д. Танячкевич*, *Стефанїя Лежогубска.*

— **Важне для катехитів і тих, що учать релїґії в народних школах.** Вже вийшли три части практичного провідника для катехитів, в котрих пояснює ся в дуже приступний спосіб науку релїґії для дїтий 1, 2, 3 і 4 кляси, взглядно для дїтий шести степенів науки. Після тих підручників можна учити і в церкві і по части надають ся они до займаючого читаня в читальнях. Всї три части можна набути в книгарнях ім. Шевченка і Ставропигійскій у Львові по цїнї 4 кор. 80 с., а з почтовою пересилкою о 20 с. більше. Радимо щиро закупити сю одиноку книжку, котра так дуже є потрібна для кождого вірного християнина-католика.

— **Смерть від ґазу вуглевого.** Андрій і Марія Поцїлуйко, міщани в Кристинополи напалили за богато вуглем камінним в невідповідній до того печи і в ночи на 17-го с. м. подушили ся ґазом з вугля. Комісия судова перевівши обдукцию тїл і сконстатувавши случайне удушене, велїла похоронити тїло на місцевім кладовищи.

— **Дальші вісти про Гумбертів.** З Мадриду доносять, що цїла родина Гумбертів перебувала в Мадридї під фальшивими іменами. Пані Гумберт називала ся „Ріта“ і удавала вдовицю; еї донька Ева Гумберт, називала ся Юлїя і удавала жінку свого батька Генриха Гумберта, котрий знов називав ся Карльос Блянко. Роман Доріняк брат Гумбертової називав ся Пер Діваль. Гумберти і Доріняки жили зразу окремо а опісля спровадили ся разом на перший поверх до каменицї при ул. Феррез Дайма і займали ся вишиванем, грали на фортепянї, їздили на прохід а мужчини ходили до музеїв та займали ся малярством. Лиш з одною родиною Мухіка, що мешкала в партері того самого дому, жили Гумберти в дружбі. Кажуть, що вже по арештованю пані Гумберт дала пани Мухіка 175.000 франків, але полїция спостерегла в пору і відобрала.

— **Померла** Наталка Чапельска, єдина донька о. Івана Чапельского, крилошанина Митр. Капітули львівскої, дня 23 грудня с. р. в 22 роцї житя в Яйківцях. Похорон відбуде ся дня 25 грудня с. р. перед полуднем в Яйківцях (стац. зел. Гніздичів-Кохавина).

— **На коляду і на дарунки в день сьв. Николая** для молодїжи надають ся дуже добре ілюстровані виданя руского товариства педаґоґічного у Львові, як ось слїдуючі:

*Зьвіринець 20 сот. *Гостинець 20 сот. *Забавки 20 сот. *Менажерия 20 сот. *Квіточка 40 сот. *Віночок 40 сот. *Забавки для дїтий 80 с. *Нашим дїтям ч. I. 80 с. *Нашим дїтям ч. II. 80 с. *Дїточі вигадки ч. I. 60 с. *Дїточі вигадки ч. II. 60 с. *Наші зьвірята 80 с. *Казки народні ч. 1 і 2 по 50 с., разом опр. 1 К. 30 с. *Казки Андерсена ч. 1, 2, 3, 4, 5 по 50 с., разом опр. 2 К. 90 с. *Байки Брянчанінова 30 с. *Робінзон Чайченка 80 сот., опр. 1 К. 10 сот. *Мірон: Пригоди Дон Кіхота (друге видане) 80 с., опр. 1 К. 10 с. *Байки братів Ґрімів 50 с. Дїтвора 1 кор. Зьвірята домашні 80 с. Приятелї дїтий 1 кор. 20 с. Ах яке хороше 2 кор. Для розривки 1 кор. 20 сот. *Ґете-Франко: Лис Микита (трете цїлком змінене видане 1 кор., опр. 1 кор. 30 сот.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і виховане.

Ради господарскі.

— Як забезпечити ся від прошеної роботи. (I). Брак зарібку, то взагалї велика біда; але той брак має завсїгди лиш

подвір єсть парк, до котрого також нікому не вільно заходити, а котрий так великий, що вздовж одного єго боку треба добре їхати конем цїлих 40 мінут. Височезні мури з малими вежами, на них дозваляють лиш потрохи здогадувати ся, яка краса, яка буйна ростинність криє ся між ними. Величавий мусить бути також вид з того парку на широку вижину аж геть до високих, вкритих снїгами шпилів великого Атляса, котрого головне пасмо представляє ся звідси так красно, як з ніякого иньшого місця в містї.

Султана, розуміє ся, ніхто не видить і він лиш дуже рідко коли показує ся, хиба лиш при яких дуже важних нагодах, або коли вибирає ся в похід. Приступ до него дуже утруднений навіть послам европейских держав. За мого побуту в Марракешу приїхало було специяльне італїяньске посольство. Богаті дарунки, зеркала, лямпи, репетієрові карабіни, пушки Максіма і т. п., які італїяньский посол Мальмусі привіз був султанови, викликали були в народї здогад, що то християни привезли султанови данину а марокканьске правительство ще й умисно піддержували той здогад. Посольство то приїхало на воєннім кораблі аж до Мазаґану, а звідси мусїло під сильною ескортою їхати до Марракеша, але їхало так поволи, що на дорогу, котру можна вигідно зробити в чотирох днях, потребувало аж дві недїлї. Перед самою столицею мусїло ще стояти кілька днїв, бо в дорозї помер був товмач а церемонїя на султаньскім дворі не дозваляє того, щоби чуже посольство вступило до міста без товмача. Остаточно розкватировано посольство в краснім як рай султаньскім городї, званім „Мамунія“, в котрім знаходить ся кілька кіосків збудованих в правдивім маврийскім стилю. А всеж таки се поміщене було так тїсне, що в однїй комнатцї мусїло мешкати по двох або й трох панів з посольства, а декотрі мусїли ночувати таки під наметами. Наконець приняв їх султан після давного звичаю, сидячи на тронї посеред своєї ґвардиї і дворяків на пишних конях. Опісля мусїли явити ся пішки і з відкритими головами, а цїле приняте не тревало більше як десять мінут, що ще більше скріпило в народї здогад о данинї, яку привезли султанови.

Згадане посольство мало неаби яке значінє політичне, бо італїяньский посол Мальмусі мав з великим везиром (першим міністром султана) Бен Ахмедом залагодити таку справу: Марокканьске правительство казало собі збудувати в Ґенуї великий корабель, котрий мав робити службу вздовж побережа. Італїяньске правительство домагало ся, щоби офіцири на сім кораблі і машиністи були самі Італїянцї. Тому спротивили ся Французи і домагали ся, щоби під такими услівями збудовано у Францаї марокканьский корабель воєнний. На то відповів великий везир зовсїм слушно, що тогди домагали би ся того самого також Анґлія, Америка, Німеччина, Іспанїя і т. д. і наконець мало би Марокко більше кораблїв як потребує і як би могло заплатити, а оно поки що не може ще займати ся „сьвітовою полїтикою“. — Остаточно італїяньске правительство крім доброго угощеня свого посольства не узискало більше нїчого.

Нема що казати, Марракеш то пишна, чудесно положена резиденция, яка годилась би для могучого, енерґічного володїтеля, але за красна для такого нужденного слабодуха, як той, що сидить тепер на марокканьскім престолї, а котрим навіть єго власні піддані, мимо вродженої почести для своїх султанів, зачинають вже погорджати. В цїлім краю єсть то вже давно прилюдною тайною, що теперішний султан єсть лиш лялькою в руках свого великого везира Бен-Ахмеда, котрий єсть дїйстним володїтелем. Той всемогучий великий везир єсть найінтереснїйшою фіґурою в новій марокканьскій історії. Він походить з низького роду, але всїлякими штучками і хитрощами умів він видобути ся на верх і яко вихователь наслїдника престола, теперішного султана, здобув він собі скоро рішаючий вплив, а коли єго тупоумний ученик вступив на престол, то він умів ще більше укріпити і розширити своє становище. Тепер всї дїла держави спочивають в єго руках, бо султан за вигідний чоловік, щоби ними займати ся і сповняє лиш конче потрібні обовязки репрезентациї А Бен Ахмед ще й постарав ся о то, щоби султан не знав нїчогісенько, що діє ся в єго краю, особливо же, щоби не знав нїчогісенько про европейскі відносини.

Погляди що-до особи везира суть всїлякі, але взагалї взявши єсть то чоловік великого фанатизму, брудний скупар, лютий до крайности, хитрий як лис і малого образованя та ворог всякого нового ладу. Лиш одно має він на оцї, а то, щоби як найбільше розбогатїти, хоч би жертви єго захланности мали гнити й в криміналах. А в Марракешу суть величезні кримінали, в котрих з року на рік сидить около 20.000 людий по найбільшій части заковані в кайдани; многі з них засуджені на цїле житє а богато єсть і зовсїм невинних, котрих цїла вина була хиба та, що їх земля сподобалась великому везирови, або котромусь з єго підручників. Всї ті люди одїті в лахмани, котрі ледви ще на них держать ся, сидять в найбільшім брудї і в заразливім воздусї, не видять нїколи сонця і не дістають їсти, щоби борше гинули і робили місце другим. Хто хоче жити, мусить на то спустити ся, що єму принесуть єго свояки і приятелї, а ті знов мусять добре оплачувати ся сторожам вязниць. Але серед кримінальних мурів, так високих, що ніхто не годен би через них перелїзти, суть окремі подвіря, де ті арештанти, котрі мають гроші, можуть купувати собі поживу і одїне.

Бен Ахмед, котрого скупарство і захлан-

дві головні причини, котрими суть: або брак потреб або брак здібности до заробкованя. Потреби суть завсїгди, бо хто їх не має? Лиш они бувають всїлякі, дуже ріжнородні. Хто би умів використати ті потреби, знайде завсїгди зарobок. Але кожда потреба вимагає окремої роботи, отже й вимагає окремої здібности до неї. З того виходить зараз, що причиною браку зарібку може бути не так брак потреб, як скорше брак здібности до заробкованя. Коли знайде ся богато людий, здібних лиш до одного способу заробкованя, як то буває по найбільшій части у нас, іменно же серед сїльского населеня, але також і по містах, тоді скількість робучої сили перевисшає потребу і робить брак зарібку. Правда, що можуть зменшити ся потреби; але они нїколи не зменшають ся в тій мірі, як збільшає ся нездібність до заробкованя. Се видимо хоч би з того, що скоро зайде до нас якийсь чужий, але здібний до чогось чоловік, то він все знайде собі якусь роботу і все зможе вижити з неї. Подивім ся по наших містах: чому тут нинї жиди майже всю роботу забрали в свої руки? Жид-кравець, жид швець, столяр, токар, маляр вивісок і покоїв, лякерник, пекар, різник; жид-купець, промисловець, підприємець, фактор, послугач і т. д. Словом, нема майже такого фаху, такого ремісла, такої роботи, до котрої би жид не брав ся; він старає ся використати кожду потребу для себе, і дуже часто лиш маленько або й зовсїм нездібний до якоїсь роботи, бере ся відважно до неї і учить ся вже при самій роботї, і так робить ся здібним до неї. А наші люди? Цїла маса наших людий не звжає майже зовсїм на всїлякі потреби людского житя, не старає ся використати їх для своєї роботи, а видять можність зарібку майже виключно лиш в роботі коло рілї, а що найбільше в якійсь иншій простій а тяжкій роботї. Таких робітників і зарібників у нас найбільше; їх більше, як того вимагає потреба а то викликує у великій мірі брак зарібку і спонукує людий майже просити ся до роботи, наймати ся за що небудь. Може неодному буде здавати ся, що так не єсть; але нехай лиш добре розважить, а побачить чи правду кажемо

— Геґелюндский спосіб доєня коров. На молочарскій виставі в Перемишли, котра — як ми то вже доносили — має відбути ся в днях від 28 лютого до 1 марта 1903, мають показувати також спосіб доєня коров після Геґелюнда. Який то спосіб доєня, розкажемо тут після Wien. landw. Ztg. Спосіб той придумав даньский інструктор молочарства Геґелюнд. Зовсїм докладно єго описати трудно, бо треба видїти, як доїть ся сим способом, але можна ось що сказати: Корову треба перед доєнем погодувати. Відтак вимя не обмиває ся, лиш витирає ся на сухо мягким бавовняним платком. По обчищеню доїть ся зараз, але не натягає ся насамперед дійок, як то доси бувало в звичаю. Насамперед видоює ся обі дійки з правого боку, а відтак обі дійки з лївого боку, в той спосіб, що обнимає ся дійку великим і показуючим пальцем, стискає ся добре і зараз потім обнимає ся дійку чотирома прочими пальцями, один по другім. Мочити дійки молоком і натягати їх, Геґелюнд не позваляє. Коли доєнє в сей спосіб скінчило ся, наступає видоюванє, а то треба конче видїти, як то робить ся. Насамперед обнимає ся витягненими пальцями вимя з правого боку понад обома дійками стискає ся і видоює ся три рази. То само робить ся з лївого боку. Опісля обнимає ся обома руками обі праві дійки і підбиває ся їх тричи сильно в гору — так, як то робить телятко, котре ссе, коли хоче, щоби корова припустила, — за третим ударом витискає ся молоко до дійниці. То повторяє ся два рази. То само робить ся опісля з лївого боку. Тепер масує ся три рази передну часть вимени в той спосіб, що бере ся єго з лївого і правого кінця межи великі а чотири прочі витягнені пальці і потискає ся вимя сильно насамперед до середини, а відтак в гору. Опісля витискає ся молоко. Все то робить ся два рази, а відтак приступає ся до задної половини. Тепер обнимає ся знову обі праві дійки, підбиває ся три рази в гору, в спосіб як описаний повисше, з тою ріжницею, що за кождим разом витискає ся дійки. То само робить ся з лївого боку. Наконець масує ся ще кожду четвертину і витискає ся молоко. В сей спосіб можна від добре дійних коров видоїти на день пів до півтора літри більше молока, як звичайним, доси практикованим способом.

Всїлякі ради.

— Добрий спосіб на відмороженє, на сьвіже або й задавнене, єсть мочити відморожену часть тїла у виварі зі соснового чєтиня. Соснове четинє варить ся поволи цїлу годину у водї, переціджує ся і коли лїтне, мочить ся в нїм три рази на день через 15 мінут відмороженну часть тїла. Вивар той можна через кілька днїв уживати, лиш за кождий раз треба підогріти. Єсть то дешевий лік, а має бути зовсїм певний, отже коли кому потреба, може спробовати; коли не поможе, то не зашкодить.

— Масть на відпаренє у коний. Взяти живиці, меду і воску по 20 ґрамів та 250 ґрамів та 250 ґрамів сьвіжого смальцю (несоленого), змішати добре і розтопити на гранї. Масть та показала ся добра не лиш на відпаренє, але й на гоєнє всїляких ран у зьвірят.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— Зниженє цїни соли для худоби. Правительство предложило в Радї державний проект закона, після котрого цїна соли для худоби має бути знижена з 10 на 6 корон за метр. сотнар. Закон сей має увійти в житє в лютім 1903 р.

— **Цїна збіжа** у Львові 22-го грудня: Цїна в коронах за 50 кільо у Львові. — Пшениця 8·— до 8·20; жито 6·60 до 6·75; овес 6·25 до 6·50; ячмінь пашний 5·25 до 5.75; ячмінь броварний 5·80 до 6·25; ріпак 9·50 до 9·75; льнянка 8·50 до 8·75; горох до варення 7·50 до 10·10; вика 5·50 до 6·—; бобик 5·50 до 5·90; гречка —·— до —·—; кукурудза нова 6·20 до 6·40; хміль за 56 кільо —·— до —·—; конюшина червона 65·— до 76·—; конюшина біла 75·— до 125·—; конюшина шведска 65·— до 95·—; тимотка 25·— до 32·—.

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** доносить, що на шляху Долина-Вигода піднято дня 20 грудня с. р. загальний рух поїздом ч. 1951.

ність звістні в цїлім краю, призбирав собі вже величезне майно. Кождий ґрунт, який відбере бідним селянам, обводить зараз високими мурами, але коли заглянути межи ті мури, то земля там пуста і неуправлена; він за скупий, щоби видавати щось на господарку; курий та всїлякого добра доставлять єму й без того селяни, нїби то за гроші, але мусять добре находити ся заким що дістануть, сьміливійших і влізливійших жде кримінал.

Але хоч і як важко дає ся відчувати власть сего самовладника і всемогучого везира, то все-таки як на марокканьскі відносини має она то доброго, що вся власть спочиває в руках одного, енерґічного чоловіка, котрий знає чого хоче і до чого стремить і не дасть ся заперечити, що повага маврийского панованя має нинї в глубинї краю більше значінє як коли небудь давнїйше. Так само не можна везирови відмовити і дипльоматичної зручности. Зі всїх дипльоматичних представителїв в Танджері не доляпнє анї один сему марокканьскому полїтикови, котрий уміє знаменито водити за ніс представителїв европейских держав та серед всїх невзгодин удержати наверха судно марроканьскої держави.

Підчас мого побуту в Марракешу запросив мене один знатний Мавр до себе на весїлє, а я скористав із сеї для християнина рідкої нагоди дуже радо. То був вже четвертий і послїдний день весїля, в котрім молоду приносять до дому молодого. Практичний батько родини рівночасно женив сина і віддавав доньку, щоби тим способом не робити собі видатків, котрі звичайно бувають дуже великі. Після звичаю в краю справляє весїлє батько молодого, коли ще жиє, в противнім случаю сам молодий.

Дійстно чародійний вид представив ся моїм очам, коли я увійшов до дому, котрий аж цїлий ходив від музики і сьпіву. Вузкими і незнаними дверми входило ся до великої, високої, склепленої сьвітлицї з красними, йоньскими стовпами і маврийскими каблуками, на котрих виднїли ся прекрасні арабески; в тій сьвітлици сходили ся чотири півкруглі, нїби нижі, комнати, в котрих позасїдали члени родини і знатнїйші гості а до найпараднїйшої з них ввели і мене, але насамперед мусїв я здоймити чоботи. Стовпи і стїни були позавішувані червоними і цьвітистими шовковими материями а в бічних комнатах золотим брокатом. Вздовж стїн і попід стелю були позавішувані ґустовними каблуками і викрутасами ріжнобарвні лямпочки, а крім того горіли всюди величезні червоні і зелені сьвічки у високих ліхтарях з міди. Хто хотїв, сїдав на довгих диванах (низьких софках) і подушках, вкритих також шовковими материями. В кінчаті призначеній для достойників була уставлена постїль для молодої вкрита цїла золотим брокатом, а понад нею піднимало ся небо з легонької шовкової материї, ґази і ослон. Воздух був повен всїляких пахощів та запаху з бурштину і сандалового дерева. Від 9 до 1 год. в ночи подавано лиш чай в красних порцеляноних чарочках а наливано із срібних чайників. Три капелї грали на переміну безустанно, але з тиха, не так голосно як звичайно в Марокку. Грали на скрипках, флєтах, тамбуринах і мандолїнах та на високих бубнах пороблених з гарбузів, на котрих однакож бубнили лиш пальцями. Від часу до часу виступали також і найславнїйші сьпіваки з Марракеша. Гості плескали в долонї в такт до музики а також і присьпівували. Взагалї всї бавили ся знаменито, хоч не подавано нїяких алькогольних напитків анї не курено.

(Дальше буде).

Телеґрами.

Будапешт 24 грудня. Російский мінїстер справ загораничних ґр. Лямсдорф прибув сюди вчера, а нинї їде в дальшу дорогу до Сербії.

Відень 24 грудня. Командант 30 дивізиї піхоти у Львові ґен. Артур Піно-Фрідентадь іменований шефом секциї в мінїстерстві війни і заступником мінїстра війни.

Софія 24 грудня. По принятю адреси, становлячої відповідь на престольну бесїду кн. Фердинанд виголосив промову, в котрій в острих словах зганив собранїє за то, що оно мало працює.

Рим 24 грудня. Папа приймив вчера колеґію кардиналів, котре зложило єму желаня з нагоди Різдвяних сьвят. У відповідь на промову кардинала Ореліï виголосив сьв. Отець бесїду, в котрій підніс, що єго ювилейний рік викликав в цїлім сьвітї великі манїфестациї любови.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).